

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

KOD UCZNI

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*miejsce
na naklejkę*

**EGZAMIN
W KLASIE TRZECIEJ
GIMNAZJUM**

CZĘŚĆ 1. JĘZYK POLSKI

**UZUPEŁNIA ZESPÓŁ
NADZORUJĄCY**

Uprawnienia ucznia do:

dostosowania
kryteriów oceniania

nieprzenoszenia
zaznaceń na kartę

Arkusz zawiera teksty
liczące więcej niż 250 słów.

**21 KWIETNIA
2015**

**Godzina
rozpoczęcia:
11:00**

**Czas pracy:
do 135 minut**

GH-P5-152

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych 39 stronach są wydrukowane 22 zadania.
2. Sprawdź, czy do arkusza jest dołączona karta odpowiedzi.
3. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
4. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
5. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem / atramentem. Nie używaj korektora.
6. W arkuszu znajdują się różne typy zadań. Do niektórych zadań podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Tylko jedna z nich jest prawdziwa. Wybierz odpowiedź i zaznacz ją znakiem **X**, np.:

~~A.~~

B.

C.

D.

7. W niektórych zadaniach zdecyduj, czy zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe i zaznacz znakiem $\times$ wybraną odpowiedź, np.:

~~X~~	F
--------------	---

8. Jeśli się pomylisz, otocz znak $\times$ kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.:

$\otimes$

B.

~~X~~.

D.

9. Pozostałe zadania wykonuj zgodnie z poleceniami. Rozwiązania zadań 21. i 22. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.

10. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 1.–7.

Adam Mickiewicz

Dziady część II (fragment)

Chór

Ciemno wszędzie, głucho wszędzie,
Co to będzie, co to będzie?

Guślarz

Teraz wy, pośrednie duchy,
Coście u tego padołu
Ciemnoty i zawieruchy
Żyłyście z ludźmi pospołu;
Lecz, od ludzkiej wolne skazy,
Żyłyście nie nam, nie światu,
Jako te cząbry i ślazy 1),
Ni z nich owocu, ni kwiatu.
Ani się ukarmi zwierzę,
Ani się człowiek ubierze;
Lecz w wonne skręcone wianki
Na ścianie wiszą wysoko. [...]
Was tym światłem i kadzidłem

Zapraszamy, zaklinamy. [...]

Dziewczyna

Tu niegdyś w wiosny poranki
Najpiękniejsza z tego sioła 2),
Zosia, pasając baranki,
Skacze i śpiewa wesoła.

La la la la

Oleś za gołąbków parę
Chciał raz pocałować w usta;
Lecz i prośbę, i ofiarę
Wyśmiała dziewczyna pusta.

La la la la

Józio dał wstążkę pasterce,
Antoś oddał swoje serce;
Lecz i z Józia, i z Antosia
Śmieje się pierzchliwie Zosia.

La la la la

Tak, Zosią byłam, dziewczyną z tej wioski.
Imię moje u was głośne,
Że chociaż piękna, nie chciałam zamęścia
I dziewiętnastą przeigrawszy wiosnę,

Umarłam, nie znając troski
Ani prawdziwego szczęścia.
Żyłam na świecie; lecz, ach! nie dla
świata!
Myśl moja, nazbyt skrzydlata,
Nigdy na ziemskiej nie spoczęła błoni 3).
Za lekkim zefirkiem 4) goni,
Za muszką, za kraśnym 5) wiankiem,
Za motylkiem, za barankiem;
Ale nigdy za kochankiem.
Pieśni i fletów słuchałam rada:
Często, kiedy sama pasę,
Do tych pasterzy goniłam stada,
Którzy mą wielbili krasę;
Lecz żadnego nie kochałam.
Za to po śmierci nie wiem, co się ze mną
dzieje,
Nieznajomym ogniem pałam;
Choć sobie igraszkuję do woli,
Latam, gdzie wietrzyk zawieje,
Nic mię nie smuci, nic mię nie boli,
Jakie chcę, wyrabiam cuda.

Przędę sobie z tęczy rąbki6),
Z przezroczystych łez poranku
Tworzę motylki, gołąbki.
Przecież nie wiem, skąd ta nuda:
Wyglądam kogoś za każdym szelestem,
Ach, i zawsze sama jestem!
Przykro mi, bez ustanku
Wiatr mną jak piórkiem pomiata.
Nie wiem, czy jestem z tego,
czy z tamtego świata.
Gdzie się przybliżam, zaraz wiatr oddali,
Pędzi w górę, w dół, z ukosa:
Tak pośród pierzchliwej fali
Wieczną przelatując drogę,
Ani wzbić się pod niebiosa,
Ani ziemi dotknąć nie mogę. [...]

Guślarz

Czego potrzebujesz, duszeczko,
Żeby się dostać do nieba? [...]

Dziewczyna

Nic mnie, nic mnie nie potrzeba!

Niechaj podbiegną młodzieńce,
Niech mię pochwyćą za ręce,
Niechaj przyciągną do ziemi,
Niech poigram chwilkę z niemi.
Bo słuchajcie i zważcie u siebie,
Że według bożego rozkazu:
Kto nie dotknął ziemi ni razu,
Ten nigdy nie może być w niebie.

Chór

Bo słuchajmy i zważmy u siebie,
Że według bożego rozkazu:
Kto nie dotknął ziemi ni razu,
Ten nigdy nie może być w niebie.

- 1) Cząber, ślaz – rośliny ozdobne.
- 2) Siolo – osada, wieś.
- 3) Błonie – duża przestrzeń, równina pokryta trawą.
- 4) Zefir – łagodny wietrzyk.
- 5) Kraśny – piękny, urodziwy.
- 6) Rąbki – chusty.

[458 słów]

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących obrzędu dziadów.

Zaznacz F przy zdaniu fałszywym.

1.	Dziady to nazwa obrzędu ludowego poświęconego zmarłym przodkom.	F
2.	Celem obrzędu dziadów było przywrócenie zmarłych do życia.	F
3.	Obrzędowi dziadów przewodniczył Guślarz.	F

Zadanie 2. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych informacji.
Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

W Dziadach cz. II wraz z pojawieniem się Dziewczyny akcja dramatu przenosi się w inne miejsce.	P	F
W Dziadach cz. II chór współtworzy atmosferę grozy i tajemniczości.	P	F

Zadanie 3. (0–1)

Zaznacz odpowiedź spośród podanych.

Które wypowiedzenie zawiera informację o przeszłości Dziewczyny?

- A. „Nieznajomym ogniem pałam.”
- B. „Wyglądam kogoś za każdym szelestem.”
- C. „Ani wzbić się pod niebiosa, ani ziemi dotknąć nie mogę.”
- D. „Lecz i z Józia, i z Antosia śmieje się pierzchliwie Zosia.”

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie – zaznacz odpowiedź spośród podanych.

Z wypowiedzi Dziewczyny wynika, że po śmierci dręczy ją

- A. samotność.
- B. nadmiar obowiązków.
- C. lęk przed zemstą młodzieńców.
- D. brak jakichkolwiek przyjemności.

Zadanie 5. (0–1)

Dokończ zdanie – zaznacz odpowiedź spośród podanych.

Z historii Zosi wynika, że

- A. zdrada zawsze zostanie ukarana.
- B. uczuciami innych nie wolno gardzić.
- C. szczęście polega na wybaczeniu win.
- D. miłość nie gwarantuje szczęścia.

Zadanie 6. (0–1)

Oceń, czy poniższe informacje dotyczące funkcji środków stylistycznych we fragmencie **Dziadów cz. II** są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Zdrobnienia: np. „muszką, motylkiem, barankiem” oddają sposób postrzegania świata przez Zosię.	P	F
Porównanie: „wiatr mną jak piórkiem pomiata” obrazuje sytuację, w jakiej znajduje się bohaterka.	P	F

Zadanie 7. (0–1)

Dokończ zdanie - zaznacz odpowiedź spośród podanych.

Cytat „Myśl moja, nazbyt skrzydlata, /
Nigdy na ziemskiej nie spoczęła błoni”
wskazuje, że Zosia

- A. igrała z ogniem.
- B. bujała w obłokach.
- C. szukała wiatru w polu.
- D. była w siódmym niebie.

Zadanie 8. (0–1)

Dokończ zdanie - zaznacz odpowiedź spośród podanych.

Z **Dziadów cz. II** dowiadujemy się, że Dziewczyna odkupi swoje winy, gdy

- A. poprosi o dwa ziarenka gorczycy.
- B. odwzajemni uczucia ziemskich zalotników.
- C. miną dwa lata jej tułaczki między niebem a ziemią.
- D. odbędzie się uczta przygotowana przez młodzieńców.

Przeczytaj wiersz Roberta Frosta i wykonaj zadania 9.–15.

Droga nie wybrana (tłum. S. Barańczak)

Dwie drogi w żółtym lesie szły w dwie
różne strony:

Żałując, że się nie da jechać dwiema
naraz

I być jednym podróżnym, stałem
zapatrzony

W głąb pierwszej z dróg, aż po jej zakręt
oddalony,

Gdzie widok niknął w gęstych krzakach
i konarach;

Potem ruszyłem drugą z nich, nie mniej
ciekawą,

Może wartą wyboru z tej jednej przyczyny,
Że, rzadziej używana, zarastała trawą;

A jednak mogłem skręcić tak w lewo,
jak w prawo:

Tu i tam takie same były koleiny,

Pełne liści, na których w tej porannej
porze
Nie znaczyły się jeszcze śladów czarne
smugi.
Och, wiedziałem: choć pierwszą na
później odłożę,
Drogi nas w inne drogi prowadzą – i może
Nie zjawię się w tym samym miejscu po
raz drugi.

Po wielu latach, z twarzą przez
zmarszczki zoraną,
Opowiem to, z westchnieniem i mglistym
morałem:
Zdarzyło mi się niegdyś ujrzeć w lesie
rano
Dwie drogi; pojechałem tą mniej
uczęszczaną –
Reszta wzięła się z tego, że to ją
wybrałem.

Zadanie 9. (0–1)

Zaznacz odpowiedź spośród podanych.

Który z poniższych rzeczowników nie charakteryzuje postaci mówiącej?

- A. ciekawość
- B. posępność
- C. refleksyjność
- D. dalekowzroczność

Zadanie 10. (0–1)

Zaznacz odpowiedź spośród podanych.

Wskaż stwierdzenie prawdziwe.

- A. Droga, którą wybrała postać mówiąca, była bardziej uczęszczana.
- B. Postać mówiąca nie wybrała pierwszej z dróg, gdyż znała jej koniec.
- C. Postać mówiąca wybrała drogę mniej ciekawą, ale bardziej bezpieczną.
- D. Droga wybrana przez postać mówiącą niewiele się różniła od drogi, która nie została wybrana.

Zadanie 11. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Zaznacz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1–3.

Postać mówiąca dokonuje wyboru drogi

A.	pochopnie,
B.	rozważnie,

o czym świadczy cytat

1.	„stałem zapatrzony / W głąb pierwszej z dróg”.
2.	„Opowiem to, z westchnieniem i mglistym morałem”.
3.	„Zdarzyło mi się niegdyś ujrzeć w lesie rano / Dwie drogi”.

Zadanie 12. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych informacji.
Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Nadzieje postaci mówiącej związane z wyborem drogi uwydatnia wiosenna przyroda.	P	F
Postać mówiąca jest świadoma, że wybór jednej drogi wpływa na wybór kolejnych dróg.	P	F

Zadanie 13. (0–1)

Zaznacz odpowiedź spośród podanych.

Które powiedzenie najtrafniej oddaje główną myśl wiersza?

- A. Co zaszkodziło, to nauczyło.
- B. Każdy jest kowalem swojego losu.
- C. Patrz w gwiazdy, ale uważaj na drogę.
- D. Byś zupełnie był mądry, wiek ci nie wystarczy.

Zadanie 14. (0–1)

Dokończ zdanie – zaznacz odpowiedź spośród podanych.

Wiersz **Droga nie wybrana** ma charakter .....

A.	rozbudowanej metafory.
B.	uroczystego zwrotu do adresata.
C.	pouczającej puenty.

Zadanie 15. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych informacji.
Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

W zwrotkach drugiej i trzeciej występuje taki sam układ rymów.	P	F
Wyrażenie „dwie drogi” w zwrotkach pierwszej i czwartej pełni funkcję refrenu.	P	F

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania 16.–19.

Leszek Kołakowski

O sławie (fragment)

Sława, jak wiadomo, jest jednym z najbardziej pożądanых dóbr. Na pozór jest to tak oczywiste, że nie warto dociekać przyczyn, dla których sława taką sławą się cieszy. A jednak pragnienie sławy, chociaż obsesyjnie w naszej cywilizacji obecne, nie jest powszechne. Bardzo wielu ludzi naprawdę wcale o sławę nie zabiega – dlatego, że po prostu boją się być wystawieni na widok publiczny, że są niepewni siebie albo że mają niewysokie o sobie samych mniemanie.

Sława często przynosi bogactwo: w przypadku znanych aktorów, reżyserów filmowych, śpiewaków rockowych,

sportowców itd. Ludzie na ogół jednak ubiegają się o sławę dla niej samej, nie tylko dla innych zysków, które przynosi – jak o tym poucza nieśmiertelny przykład Herostratesa 1), który, jak wieść niesie, spalił świątynię Diany wyłącznie po to, żeby rozgłos uzyskać, co mu się też nadzwyczajnie udało, bo po tylu wiekach wszyscy jego imię pamiętają. Z drugiej strony są ludzie bardzo bogaci, którzy unikają rozgłosu i trzymają się w cieniu. Możemy więc uznać, że sława uchodzi za dobro samo w sobie, nie tylko za środek do zdobycia innych dóbr.

Sława z natury swojej przypada nielicznym; rzadkość należy do jej definicji. Dlatego też nieuchronne jest, że z tych, co o sławie marzą, tylko znikoma część osiągnie, a ogromna większość będzie rozczarowana.

Jest oczywiste, że sława ma niezliczoną ilość stopni i niepodobna dokładnie określić, kto jest sławny naprawdę. Jeśli pominąć tych, co są sławni z urzędu, jak prezydenci i premierzy znaczących państw, papieże i królowie, wolno chyba powiedzieć, że sława na świecie jest na ogół proporcjonalna do czasu i częstotliwości, w jakiej ludzie pokazują się w telewizji i na ekranach filmowych. Wszyscy w Ameryce znają nazwiska i oblicza ludzi, którzy codziennie prowadzą dzienniki lub popularne programy telewizyjne. Ilu z nas jednak, tych mianowicie, co nie są fizykami ani chemikami, potrafi wymienić nazwiska laureatów Nagrody Nobla w fizyce i chemii za ostatnie 40 lat? A jednak, choć nie znamy nazwisk i przeważnie nie wiemy, czym właściwie ci ludzie się zasłużyli, jesteśmy z góry przekonani, że są to osoby wybitne i ogromnie zasłużone.

Nie są jednak sławne, skoro tak niewielu z nas potrafi je zidentyfikować.

Z takich właśnie spostrzeżeń rodzić się może niemądre przypuszczenie, że sława jest rozdzielana niesprawiedliwie. Mógłby kto rzec: niepokonany bokser może być półanalfabetą i sławny jest na cały świat, a wielki uczony, prawdziwy dobroczyńca ludzkości, np. w naukach medycznych, znany jest tylko nielicznym. Nie wiadomo jednak, co w tym złego i dlaczego sława miałaby być zasłużoną nagrodą tylko za znakomite osiągnięcia intelektualne, a nie – za wyniki atletyczne albo za sprawne prowadzenie programów telewizyjnych.

Pragnienie sławy nie jest godne potępienia albo niegodziwe. Na ogół jednak lepsi są ludzie, co o sławie nie myślą, ale zadowoleni są z tego, że są lubiani i szanowani choćby w niewielkim gronie przyjaciół i bliskich.

1) Herostrates – szewc z Efezu, który pragnął zyskać nieśmiertelną sławę i dlatego podpalił w 356 r. p.n.e. świątynię Artemidy (Diany), uznawaną za jeden z siedmiu cudów starożytnego świata.

[487 słów]

Zadanie 16. (0–1)

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

Według Leszka Kołakowskiego sława nie przez wszystkich jest traktowana jako dobro najważniejsze.	P	F
Według Leszka Kołakowskiego zabieganie o sławę często kończy się niepowodzeniem.	P	F

Zadanie 17. (0–1)

Dokończ zdanie – zaznacz odpowiedź spośród podanych.

Pragnienie sławy dla niej samej, a nie dla zysku, potwierdził w tekście przykład .....

A.	laureatów Nagrody Nobla.
B.	szewca Herostratesa.
C.	ludzi znanych z mediów.

Zadanie 18. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Zaznacz odpowiedź A albo B oraz C albo D.

W wypowiedzeniu „Pragnienie sławy nie jest godne potępienia” występuje orzeczenie

- A. imienne,
- B. czasownikowe,

które odnosi się do podmiotu wyrażonego rzeczownikiem

- C. „pragnienie”.
- D. „sławy”.

Zadanie 19. (0–1)

Zaznacz odpowiedź spośród podanych.

W którym z poniższych wypowiedzeń występuje zdanie podrzędne przydawkowe?

- A. „Sława, jak wiadomo, jest jednym z najbardziej pożądanых dóbr.”
- B. „Możemy więc uznać, że sława uchodzi za dobro samo w sobie, nie tylko za środek do zdobycia innych dóbr.”
- C. „Nie są jednak sławne, skoro tak niewielu z nas potrafi je zidentyfikować.”
- D. „Wszyscy w Ameryce znają nazwiska i oblicza ludzi, którzy codziennie prowadzą dzienniki.”

Pusta strona

Przeczytaj definicje i wykonaj zadanie 20.

sława

1. «wielki rozgłos zdobyty talentem, wielkimi czynami, zasługami itp.»:

Wiekopomna sława. Pianista, lekarz światowej sławy. Zdobyć, zyskać sławę. Okryć się sławą.

2. podn. «opinia, o kimś, o czymś, zwłaszcza dobra»:

Bronić czyjejs sławy. Szarpać czyjąś sławę.

3. pot. «sławny człowiek, sławna postać; znakomitość»: W filmie wystąpiły same sławy. To sława w dziedzinie medycyny.

Zadanie 20. (0–1)

Wskaż zdanie, w którym rzeczownik „sława” występuje w znaczeniu podanym w drugiej definicji. Zaznacz P przy zdaniu prawdziwym.

1.	Festiwal zgromadził największe sławy współczesnej muzyki filmowej.	P
2.	Ten ośrodek sportowy cieszy się dobrą sławą wśród miłośników narciarstwa.	P
3.	Jego talent i pracowitość sprawiły, że zyskał sławę w ciągu kilku lat.	P

Przeczytaj tekst i wykonaj zadanie 21.

Mirosław Pęczak

Bohaterowie z gorszej strony (fragment)

Nie ulega wątpliwości, że celebryci, czyli osoby „znane z tego, że są znane”, stanowią koło zamachowe show-biznesu, który nie może istnieć bez systemu gwiazd. Dawniej ów system był nie tylko mniej niż dziś rozbudowany, ale też kryteria mianowania na gwiazdę wydawały się stosunkowo proste. Chodziło o to, że podziwiane były osoby wyjątkowe.

Już jednak na początku lat 60. ubiegłego stulecia Daniel Boorstin odkrył, iż jedynym powodem zaliczenia kogoś do grona celebrytów jest po prostu sława, czyli powszechna rozpoznawalność: „Celebryta to postać wytworzona przez nas wszystkich, przez tych, którzy chętnie czytają o niej, oglądają ją na ekranie

telewizora, kupują jej nagrania i plotkują o niej w gronie przyjaciół.” Nie byłoby zatem celebrytów, gdyby nie medialne opowieści trafiające w czułe punkty publiczności.

Zadanie 21. (0–2)

Czy każdego celebrytę można nazwać człowiekiem sławnym? Uzasadnij swoją odpowiedź. W argumentacji odwołaj się do tekstów Leszka Kołakowskiego i Mirosława Pęczaka.

Nie cytuj sformułowań z arkusza.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....

Zadanie 22. (0–10)

Napisz opowiadanie o podróży, podczas której wydarzyło się coś, co sprawiło, że ktoś stał się sławny.

Pamiętaj, że Twoja praca nie może być krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

